

Trag Biljke NEDELJNIK #095 - Šta posaditi u avgustu bez obzira na visoke temperature i nestašicu vode?

Datum: 13. Avgust

Osoba koja proizvodi vlastitu hranu u skladu s prirodom, koja koristi prirodne resurse da nahrani sebe i biljke, da izleči sebe i biljke, da proizvede prirodnu kozmetiku i sredstva za higijenu, nije potrošač jer prirodni resursi su besplatni i samim tim postaje najradikalniji otpor i korekcija sistemu. Takva osoba koja ima kontrolu nad svoji zdravljem i izborima je najbliža onom što zovemo slobodan čovek.

Kratak sadržaj:

Kako započeti baštu u avgustu na visokim temperaturama i uz nestašicu vode?

Nadin kutak

Motivaciona bio bašta

Kako da krompir duže traje u skladištu?

Rešenje je u prirodi – smrdibube

Aktuelni problemi u bašti

U šetnji s gorostasima by Jess

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Ponoć je. Pišem ti pismo. Danas me umorila tvoja tuga. Došla si nakon nekoliko dana u baštu i zatekla si je uništenu. Cela bašta smrdi na hemiju. Neko je posuo u tvom odsustvu herbicide da uništi ono što si mesecima stvarala. Tvoj um pruža otpor takvoj istini jer teško je suočiti se sa velikim gubitkom, mnogo većim nego jedna sezona u bašti, a to je poverenje u ljude.

Kakav monstrum može da ubije život u jednoj bašti? Iz kojih strahova se tako nešto radi? U tebi se budi inat, tuga te slama, suze se slivaju. Ali ti si Tragačica i mi se ne predajemo. Izazov je još veći. Dogovaramo se kako da kreneš ispočetka. Uprkos, u inat i iz svesnog življenja. Nisi žrtva, postaješ svesna da si pokrenula lavinu.

A tebi je komšinica pozvala komunalnu inspekciju jer joj se ne dopada ruglo u tvojoj bašti. Ona to zove neurednom baštom i izvorom zaraze. Inspektor je došao, video krompir, prepoznao sistem i samo žvrljnuo nešto i zamolio te da pripaziš.

Rekao je: pripazite se ovakvih komšija. Prepoznala si da je naš, Tragač. Sledećeg jutra pozvala si komšinicu na kafu s namerom da je uz blagost upoznaš sa onim što radiš. Nisi pretila, galamila, upirala prstom već si rešila „hlebom na nju“, pa kako bude. Koliko sam samo bila ponosna na tebe. Moramo polako, s lepše strane da pridemo ljudima. Nisu krivi jer ne znaju puno o prirodi. Nisu krivi zato što se plaše i nisu za tako nešto ni odgovorni. Truju ih mediji, okolina, nasleđeni strahovi. Na nama je da razumemo, na nama je da praštamo.

Tebe je muž ponovo uvredio. Obezvredio. Čula si ga kako ismeva tvoj rad pred komšijama. Mesecima te sapliće u svemu što radiš. Ne smeta ti što ne pomaže, smeta ti jer te ometa u nameri da istraješ. Pitaš se da li je ovakva bašta došla da ogoli odnose, pokaže istinu?

Sama si, a ta usamljenost se pojačava svakoga dana. Boriš se protiv mržnje jer je ne želiš vama. Nisi zamišljala zajednički život u kome se gaji nepodnošenje. Ali ti si Tragačica i odlučila si da pratiš i posmatraš. Bez naglih pokreta da ne uplašiš prirodu i ljude. Nije trpljenje ako svesno ostaneš da učiš o sebi. Kako su me samo dirnule te tvoje reči! Promena je proces i nekada traje dugo, a metamorfoza tih promena nam se ne dopada uvek. Nekada je ružno, boli, želiš da pobegneš od svega, ali veruješ da se iza te faze nalazi partnerstvo koje željno iščekuješ. Tome su te naučile stenice, ali jednim delom i buhači. Divna moja dušo, koliko su ti samo mudrosti prenele!

Pričale smo o voćnjaku koji se podiže godinama i koji je tek počeo da daje plodove, a mi odlučimo da ga posečemo. Koje je to izgubljeno vreme! Tako je i sa brakom!

A tebi je sezona jako loša. Ne ide. Kasniš od samog početka. Tvoju prvu glavicu kupusa ismejali su ukućani. Kada si počela da bereš tikvice stavili su na papir koliko si u baštu uložila i koliko je to što radiš neisplativo. Iako ti nikada nisi tražila računicu za njihove teretane koje se mesečno plaćaju, nikada nisi tražila ni rezultate iz tih teretana, ribolov u koji se odlazi jednom nedeljno sa gotovo nikada ulovljenom ribom, tebi se za nešto što bi trebalo da bude dobrobit za celu porodicu ispostavlja račun. Tu si povukla granicu. Nisi galamila, nisi napravila scenu, već si posejala julski rasadnik. Julski rasadnik je tvoj dokaz da imaš nameru doslednošću da pokažeš koliko je ovo važno. Jer ti si Tragačica, a mi ne odustajemo lako. Kraljevski potez, jasan rez, odlučnost u pogledu.

Sve nam pripada jednako, dobro i loše, sve se jednako ucrtava u našu dušu. Postoje ljudi koji nose baklje i njima je uvek teže jer vide pre svih ono što se dešava ili će se desiti. Tako smo i mi Tragači, svetionici, na barikadama prirode. Svest se neće menjati nasiljem već ljubavlju. Svaka osoba koja ti se nađe na životnom putu tu je s razlogom i potreba je. Ne bih ja bila ovde da nije tako...

Nije svaka osoba Tragač. Tragači prirodu stavljaju ispred svega, ego spuštaju uz poslušanje, svesnošću da je čovek ključ za revitalizaciju prirode uvek mu traže lepšu i svetliju stranu i znaju da progovore upornošću jednog podvižnika.

Ovo ti pismo pišem jer želim da osetiš ljubav. Nisi sama. Nisi jedina koja trpi s ciljem, a s ciljem se lakše i trpi i razume da je nekada bol neophodna kako bismo bili spremni da pomognemo drugima.

Dok spavaš ja bdim nad tvojim snom i nisi sama.

Tvoja Biljka

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović, Nedeljko Ivanešić.

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

KAKO ZAPOČETI BAŠTU U AVGUSTU NA VISOKIM TEMPERATURAMA I UZ NESTAŠICU VODE?

Avgust je najtopliji mesec u godini pa je očekivano da su temperature visoke. Pamtim teške sezone sa sušom od 2 meseca, sa sušom u nedoba i odmah da naglasim da ova sezona to nije. Ovo je jedna od lakših i boljih sezona.

Ako nam biljke ne izdržavaju vreli talas u avgustu, do nas je, naša je greška. Biljke nismo adaptirali, razmažene su, koren im je plitak i takva biljka ne može da izdrži ekstreme.

Iako se čini da su klimatski uslovi gotovo nemogući da se održi postojeća bašta, ipak je vreme da mislimo na jesenju zonu i zimsku baštu, jer ona se postavlja sada. A svi vi koji do sada niste stigli da postavite baštu imate priliku da je sada postavite, jer jesenja bašta je jako nežna prema početnicima.

U avgustu sejemo mnogo kultura i ako se dobro organizuju možete da imate odličnu baštu koja će dati izobilje već za 40 dana od setve, a biće riznica sveže hrane i pod snegom. Na našem kanalu se nalazi plej lista: zimska bašta. Savetujem da je pogledate, jer tu možete da vidite mnogo zanimljivih kombinacija, ali i berbe pod snegom. Zimska bašta hrani vas do aprila kada počinje prva berba iz RPZ.

Kada su ovako visoke temperature moram da budemo malo bolje organizovani jer biljke koje tek sejemo i sadimo su osetljive na visoke temperature i trebaju bolju početnu negu.

Jesenja bašta počinje rasadnikom, pa je vreme da se postavi ono što zovemo julskim rasadnikom. Ukoliko pratite Nedeljnike upoznati se sa spiskom kultura koje sejemo sada, ali s obziroma na visoke temperature i nestašicu vode, rasadnike je potrebno organizovati u manjem broju saksija jer njih je lakše održavati. Ako rasadnik posejete u 3 saksije za održavanje vam je potrebno do 2 l vode jer se saksije zalivaju svaki dan.

Setva se odvija jednostavno. Saksija se napuni supstratom skoro do vrha, dobro zalije, pospe se seme i preko njega ide 1 cm suvog supstrata. Odmah nakon setve saksije se stavljaju u hlad. Bilo bi poželjno da se drže negde u bašti u hladu visokih kultura kao što su paradajz, visoke boranije, krastavci. Već za 2 dana se očekuje prvo nicanje i to rotkvi.

Ako sada započinjete svoju baštu potrebno je da uslojite PM po sistemu seno, stajnjak, seno kao što sam uslojavala celu PLZ i to je na mnogo videa pokazano. Ispostavilo se da takav način uslojavanja daje dobru početnu snagu biljkama u ovoj

zoni. Kada se formira PM potrebno ga je zaliti aktivatorom i to 10 l na metar dužni grede. Aktivator se stavlja samo jednom.

U ovom delu avgusta sejemo: salatu, spanać, grašak, nisku boraniju, rotkvicu, rukolu, krompir, mrkvu, peršun, paštrnjak, kopar, **cveklu, blitvu, praziluk, lisnati kelj, azijske salate, pak čoi, kineski kupus, raštan, kelerabe**, luk za mladu berbu, **repe, rotkve, brokoleti**. Presađujemo kupusarice i ostale sadnice iz majskog rasadnika. Dakle, po ovom spisku možete da vidite da imate veliku raznovrsnost koja će vas dugo hraniti ukoliko odlučite da sada postavite baštu. Jedan deo ovih kultura ide kao presada i označene su boldiranim slovima.

Prvi korak za postavku bašte je setva rasadnika, a drugi korak je postavka PMova. Možete da organizujete onoliko PMova koliko vam obaveze dopuštaju, jer je važno prilagoditi baštovanstvo vlastitom životu. U poslednjoj epizodi upravo sam se bavila kombinacijama za 5 jesenjih PMova pa ih možete upotrebiti. Od svih ovih kultura prilično je hitna setva graška, niske boranije, spanaća, rotkvica, rukole, salate dok se ostale kulture seju u rasadniku i ubacuju u baštu od sredine septembra. Zato, iako je jako toplo i nemate puno vode potrudite se da postavite jedan PM gde ćete združiti sve ove kulture koje imaju kratak rok setve, jer za njihovo održavanje i negu je potrebno malo vode – 200 ml po gnezdu.

Sama setva na visokim temperaturama se odvija lako ako birate gnezda, a ne tunele (tuneli traže više vode jer je veća površina sa koje je gubi vlaga i teže ih je malčirati senom). Gnezdo se puni supstratom jer bolje zadržava vlagu (nije neophodna mešavina 321), gnezdo se pre setve dobro rashladi i zalije, pa se nakon setve ponovo zalije, a zalivanje se radi jednom dnevno. Sve kulture će brzo niknuti i nakon setve je poželjno da se mlade biljke odmah zaštite zavesom od sena koja se prevlači preko gnezda.

Uz ovakvu organizaciju sigurno ćete imati jesenju baštu jer iako je sada toplo i svi se borimo sa nestašicom vode, uskoro se takav životni ambijent menja, a za postavku jesenje bašte može da bude kasno.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Promatrala sam neki dan svoj vrt, svoje grede s biljkama koje neometano rastu ispod debelog sloja malča od sijena, na visokim temperaturama i razmišljala o svim onim vrtovima koji imaju gole, nepokrivene grede, k tome možda i monokulturne: na jednoj gredici samo kupusi, na drugoj rajčice, na trećoj paprike itd. Hoće li ova suša i svaka sljedeća ipak ljude navesti na krenu zaštićivati svoje tlo u vrtu i dati prirodi priliku da im pokaže svoju pravu snagu?

Sjetila sam se ovog teksta kojeg sam napisala prije tri godine i koji je ostao spremljen na sticku sa pohranjenim tekstovima za blog, a sada mi se čini da je zgodna prilika da se objavi, jer na jednostavan način objašnjava ono što nam je u ovim klimatskim prilikama i neprilikama važno znati:

Dobro tlo je jedan nevjerojatno složen živi sustav. U njemu žive bakterije, gljivice, protozoe, nematode, sitni člankonošci i brojni drugi organizmi. Oni nisu samo slučajni stanovnici. Sudjeluju u razgradnji organske tvari, kruženju hranjivih tvari i stvaranju strukture tla. Kruženje hranjivih tvari je povezano s djelovanjem cijele zajednice organizama tla. Drugim riječima, tlo živi. Kada ga promatramo samo kao podlogu koja drži korijen biljke, propuštamo ogroman dio priče. Biljka nije sama u tlu. Korijen je okružen drugim sitnim organizmima koji zajedno čine svojevrsnu mrežu hrane u tlu. Biljka fotosintezom stvara organske spojeve, a dio njih povezan je s korijenom i njegovim izlučevinama. To predstavlja važan izvor hrane za mikroorganizme u području korijena.

Bakterije i gljivice koriste tu organsku tvar, a zatim postaju hrana drugim organizmima.

Protozoe jedu bakterije, neke nematode se hrane bakterijama i gljivicama. Organizmi u tlu ugibaju i razgrađuju se. Hranjive tvari ponovno ulaze u kruženje i tako nastaje jedna velika, neprestana mreža. Biljka hrani tlo, a tlo zauzvrat sudjeluje u hranjenju biljke. Nije to jednostavna trgovina u kojoj netko nekome nešto daje pa dobiva nešto zauzvrat. To je cijeli sustav odnosa.

Što zapravo radimo kada na gredicu stavimo debeli sloj sijena? Štitimo je od izravnog udara sunca, usporavamo isušivanje, ublažavamo temperaturne promjene, dodajemo organski materijal koji će se s vremenom razgrađivati i stvaramo povoljnije uvjete za život u tlu.

U prirodi gotovo nikada nećemo pronaći gole površine tla koje su mjesecima izložene suncu i vjetru, osim tamo gdje je došlo do nekog poremećaja. Šuma ima lišće. Livada ima biljke. Šumsko tlo ima sloj otpalog lišća i drugog organskog materijala. Priroda uvijek pokriva tlo. Pa zašto onda mi tako često radimo suprotno?

Gola zemlja usred ljeta nije prirodno stanje. Kada je tlo nepokriveno, sunce ga zagrijava i voda iz njega puno brže isparava. Ako ga još mehanički obrađujemo i gazimo, možemo narušavati njegovu strukturu i pore kroz koje trebaju prolaziti voda, zrak i korijenje. A onda dolazi ono što svi ovog ljeta dobro poznajemo: voda nestaje. Zalijemo ujutro, a već popodne površina je suha. Zalijemo ponovno i ponovno i pitamo se zašto biljke i dalje pate. Dio odgovora nije samo u tome koliko vode dajemo biljci već koliko vode naše tlo može zadržati.

Kada u prirodi pogledamo neku površinu, gotovo nikada ne vidimo kilometre jedne jedine biljne vrste. Vidimo zajednicu, biljke različitih visina, različite korijene, različite potrebe, različite organizme koji žive uz njih. Različiti ekosustavi imaju i različitu produktivnost. Od intenzivno obrađivanih žitnih polja, preko raznolikih travnjaka, pa sve do prirodnih travnatih i šumskih sustava, mijenjaju se i odnosi među organizmima tla. U primjerima iz nekih istraživanja, površine na kojima je tlo bilo bolje pokriveno vegetacijom i na kojima je bilo više različitih organizama pokazivale su i složenije kruženje hranjivih tvari.

To ne znači da je svaka monokultura automatski „mrtvo tlo”, niti da se poljoprivreda može jednostavno usporediti s prirodnom šumom, ali možemo izvući jednu vrlo jednostavnu pouku: što je sustav raznolikiji i što je tlo bolje zaštićeno, to više prostora ostavljamo prirodnim procesima koji održavaju život u njemu. Još jedna stvar koju često zaboravljamo jesu gljivice i bakterije. Kad kažemo „gljivice”, vrtlar često prvo pomisli na pepelnicu, plamenjaču ili neku drugu bolest. Ali gljivice u tlu

nisu isto što i gljivična bolest biljke. U zdravom tlu postoji golema količina gljivičnih niti koje ne vidimo golim okom. One sudjeluju u razgradnji organske tvari, povezuju čestice tla, žive u suradnji s korijenjem biljaka. Zato je zanimljivo promatrati što se događa kada u tlu ima puno organske tvari i kada ga stalno ne uznemiravamo.

Bakterije također imaju važnu ulogu jer razgrađuju organsku tvar i sudjeluju u kruženju hranjivih elemenata. No nisu sve bakterije iste, baš kao što nisu ni sve gljivice iste.

U zdravom tlu postoji čitava zajednica različitih organizama i odnosa među njima. Zato je ideja „ubacimo nešto u zemlju da biljka dobije hranjivo” zapravo prilično pojednostavljena.

Hranjivi elementi u tlu ne postoje samo u obliku koji biljka odmah može uzeti. Velik dio njih nalazi se u organskoj tvari ili u mineralnim spojevima, a mikrobiološki procesi sudjeluju u njihovom oslobađanju, pretvorbi i kruženju.

Svaka suša bi nam morala biti dobra lekcija jer nije lako gledati biljke kako venu, usrdno zalijevati, a gledati kako se zemlja pretvara u tvrdu, suhu koru, ali možda nam baš ovakve godine pokažu ono što smo u blažim sezonama ignorirali. Tlo je mjesto u kojem biljka raste. Ono je njezin dom. Ako ga ostavimo golog, zagrijavamo ga i iscrpljujemo. Tražimo od njega sve više, a vraćamo mu sve manje. Ali, ako ga pokrijemo, hranimo organskom tvari, čuvamo njegovu strukturu i omogućimo mu da razvije vlastiti život, priroda počinje raditi s nama. Kako na gredicama u vrtu, tako i u maloj žardinjeri na prozoru koju smo malčirali sa par šaka prosušene trave. Priroda će nam uzvratiti stostruko ako joj dozvolimo, samo joj moramo konačno prestati smetati.

Za nastavak druženja na mom blogu kliknite na: [Probaj ovako! Nadin-kutak-95](#)

Lijep pozdrav!

MOTIVACIONA BIO BAŠTA

I sama sam nekada bila početnik i bila prilično sama na tom putu. Osim što sam videla bašte na slikama i želela takve prizore ništa više o baštovanstvu nisam znala. Trudila sam se da učim svaki korak i to vam je jedno ozbiljno „iznova“ prohodavanje. Ili da prevedem, ja sam se potrudila da naučim sve ono što je zavisilo od mene kako ne bih napravila greške. Dakle:

- Naučila sam kako da uzgojim presadu
- Kako biljke da presadim i da se prime
- Kako da ih štitim preventivno i terapijski
- Kako da prepoznam probleme i da prepoznam korisne predatore i prirodne resurse koji me okružuju
- Kako i kada da berem plodove
- Kako da odradim smenu kultura

Tehnički bila sam spremna za svoju baštu.

Ono što me niko nije naučio niti rekao bilo šta o tome je da sezona u bašti daje glavnu reč. I da mnogo, ali mnogo toga ne zavisi od mene.

Koliko se vas sada pronašlo u ovoj rečenici i obulo u ovom trenutku „moje cipele“?

A šta vam je sezona?

Predatori koji pojedu svaku moju biljku lepu kao za izlog, suša u nedoba ili pljusak odmah nakon setve, opekotine, poderotine, najezde, borba za svaki plod... Nekada je sezona blagonaklona, nekada nije, ali je uvek na potpuno drugačiji način teška. Tako i treba da bude zna ova Biljka sada, a ali ja kao početnik to nisam znala.

O poljoprivredi se često piše kao o velikoj muci i to mi je uvek smetalo jer se na taj način ljudi odvlače od poljoprivrede. Tako je ispod jedne moje objave o sakupljanju sena u rano jutro kao o teretani na otvorenom pokrenuta polemika o tome kako dajem lažni sjaj nečemu što je velika muka.

I tako smo ovde došli do mučnine ponovo. Niko vas ne pripremi za taj mizanscen u sezoni, te i takve mučnine. Ali ipak, kada je već reč o toj i takvoj mučnini na selu sam sretala jako mnogo vitalnih ljudi koji sa svojih 80 plus još uvek rade kao da su mladi i imaju jako vedar i zdrav duh i većina ne pije nikakve terapije, pa bih naglasila da život poljoprivrednika i nije neka muka već je to pre svega životni stav ljudi koji su napravili svoj izbor. **Muka je onima koji nisu u tome izborom i fokusom.**

Ovu temu sam samo malo zagrizla kako bih se vratila na suštinu – niko vas u tim silnim knjigama ne priprema na proces koji vas dovodi od tačke A – gola površina, do tačke B - jedna divna bašta. A na tom putu od A do B vas čeka jako mnogo rada na sebi i oko sebe.

U prethodnih 15 godina mnogo sam radila sa ljudima. 4500 ljudi je prošlo ovu moju glavu na raznim vrstama edukacija i kroz različite forme zajednica. U potrazi sam za zajednicom dugo jer smatram da je to ono što ljudima nedostaje. Simbioze ili zajednice vladaju u prirodi, ali je čovek nekako prilično izolovan i sam jer ima mnogo više pojmova koji ga odvajaju nego spajaju. Kada razmislimo o tome šta nam je zajedničko i šta zajedno moramo da branimo, onda bismo lako mogli da budemo okupljeni oko tog pojma – prirode. Teško da možemo da živimo izvan sistema i tome nije potrebno stremiti, ali možemo da ga menjamo tako što razvijamo kvalitetan odnos prema prirodi.

Kada pišem da sam radila sa 4500+ ljudi za sve ove godine, onda možete samo da zamislite kroz kakve sam sve situacije prošla i koliko sam lekcija na ovom putu dobila i svaku sada s ljubavlju delim.

Radila sam sa institucijama, političkim hoštaplerima koji tako lako obuku odelo borca za planetu, egom koji se nosi kao medalja, bila izigrana, razočarana, začuđena nebrojeno puta i eto me sada ovde tako dobro izmenjene da imam jasne stavove o svemu, posebno o borbi koju vodim.

Ljudi se menjaju jedan po jedan i ne postoji zakon koji štiti prirodu niti ljude koji se bore za prirodu, a same institucije imaju svoje sponzore i rade u njihovom interesu pa tu i oni poštteni pojedinci ne mogu ništa da urade. To su sve jako važne spoznaje koje su mi pomogle da uz osmeh gledam jako drskim i nadasve POznalačkim odnosom na

borbu za prirodu i delovanje ostalih. Znete ono kada poznajete pravila igre i znate zašto ne želite da se igrate sa drugima.

Sedam godina razvijam novu oblast u baštovanstvu koja se zove Motivaciono bio baštovanstvo. Jednog dana će ispod mog imena pisati da sam pokrenula jednu veliku promenu svesti koja je dala doprinos da se ljudi vrate poljoprivredi. Ova nova metoda u sebi ima ugrađene principe rada, pre svega s ljudima, jer su oni ključ odnosa prema prirodi. A same metode su nastale pre svega iz ličnog iskustva.

Život u skladu s prirodom vam nisu tek neka pravila koja morate da pratite, to je odnos i transformacija svesti. Ako pročitate sve prethodno napisano videćete da sam na ovom putu uglavnom bila sama i da bi moj put bio mnogo lakši da sam imala nekog ko bi mi govorio kako da preživim trenutke koji su me jako plašili.

Pre nekoliko noći zalivala sam baštu i videla velike promene na listovima patlidžana. Da samo znate kako bi me nekada ovo plašilo! Tražila bih simptome, tražila terapiju i panično brinula kako da spasim biljku. Ali sada se takvim promenama samo nasmejem i pokušavam da razumem šta mi biljka poručuje. Znam da se moj odnos prema „uzročnicima bolesti“ potpuno razlikuje od zvanične poljoprivrede, ali stvarno...? Spaliti zahvaćene biljke? Jel vas to ne podseća na neke pandemije. Toga nema u mojoj bašti. Kakva je to bašta u kojoj nema virusa? Ili gljivica?

Motivaciono bio baštovanstvo ljudima prilazi sa prednje ili prave strane. Više me ne čudi to što je prošireno na sve klimatske zone, među mlade i starije, po Evropi, Americi, Kanadi, a idemo i na Novi Zeland. Prišlo je ljudima onako kako treba, menjajući ih.

Na fakultetu sam učila kako da pristupim konjima i kravama, jer ako ih uplašiš mogu da te povrede. Naučila sam kako da pristupim biljkama, jer one reaguju na energiju straha. Niko nas ne uči kako da pristupimo čoveku. A ljudi su vam jako plašljivi. Nose u sebi čitav vagon nasleđa, šablone, ucenjeni su sa svih strana i jako je važno sa koje strane ćemo im prići. Ja sam kroz ovo iskustvo u prethodnim godinama naučila kako da pridem čoveku u najboljoj nameri koju će on i da oseti.

Kao za sada jedini edukator iz oblasti Motivacionog bio baštovanstva moja uloga nije da vam samo govorim kako ćete da posadite paprike, kupuse, da se rešite lisne vaši... to je samo platforma za rad s ljudima. Moja je uloga da vas provedem kroz cikluse i procese transformacije svesti od gore pomenute tačke A, do tačke B. Na tom putu je jako važno da izdržite jer znam sve krivine i sve ambise koji vas čekaju, ali znam i kako možete da ih izbegnete. Da biste uopšte živeli u skladu s prirodom morate da dođete do transformacije svesti o samoj prirodi. Suživot podrazumeva upravo to „Mi nismo gospodari biljkama i životinjama, mi smo s njima braća“, Marija.L. Krojter. Delimo istu imovinu i isti pojam o kome zajedno brinemo i to je priroda.

Svaki dan svedočim tim i takvim transformacijama svesti i samo kada biste znali koliko samo heroja imamo na našoj platformi. Ono što ja znam je sledeće: ako se prepustite uz puno poverenje, ja ću vas sigurno povesti od tačke A kada ništa ne znate kroz faze zapitanosti, odustajanja, ponovnog rađanja ideja do tačke B gde ćete glasno da kažete sebi koliko ste uspeli.

KAKO DA VAM KROMPIR DUŽE TRAJE U SKLADIŠTU?

Iako smo uspjeli da sačuvamo plodove u bašti briga o njima ne završava berbom. Postoji čitav proces pripreme plodova od berbe do skladišta. Nekada su najveći gubici baš u skladištu, pa je važno da vas podsetim na šta sve je potrebno obratiti pažnju kako ne bismo imali velike gubitke kod uzgoja osnovne životne namirnice kao što je krompir.

1. Berba krompira se odvija po suvom vremenu jer se krompir ne pere, pa je tako lakše da se sa njega skinu krupnije nečistoće. Kod berbe se plodovi ne bacaju, udaraju ili gnječe, jer je svako oštećenje osnov za truljenje ploda koji onda povlači za sobom truljenje i ostalih plodova. U skladište se mogu stavljati samo zreli plodovi koji imaju čvrstu koricu koja se ne može lako skinuti prstima.
2. Krompir se ne pere već se samo suši desetak dana i to u mraku, na prozračnom mestu. Potrebno je staviti neku podlogu na koju se poređa krompir i u to u jednom sloju. Za tu svrhu koristim stare stolnjake. Potrebno je bar na nekoliko dana obilaziti mesto gde se krompir suši i proveravati da li ima trulih plodova. Osnovno pravilo: samo zdravi plodovi idu u skladište.
3. Nakon što se sušio desetak dana ređa se u gajbe ili vreće i stavlja u prostoriju koja ima 7 do 10 °C, vlaga 90 % i više. Prostorija mora biti suva, dobro provetrena i tamna. Krompir se ne sme držati u skladištu zajedno sa voćem zbog etilena koji izaziva brzo klijanje krompira, ali ni s crnim lukom jer on izaziva brže truljenje krompira.
4. Prostorija u kojoj se drži krompir mora imati mreže protiv komaraca jer krompirov moljac najčešće položi jaja baš na plodove. Poželjno je preko gajbi staviti aromatično bilje poput nane, lavande, lovora koje mirisom odbijaju krompirov moljac
5. Skladišta se moraju proveravati jednom nedeljno kako bi se izbacio svaki truli plod koji svojim stanjem može da izazove truljenje ostalih plodova.

Danas izlazi epizoda o pravilnom skladištenju plodova u kojoj sam obuhvatila sve osnovne životne namirnice iz bašte. Epizoda će biti dostupna od 15:00 na YouTube kanalu Trag Biljke.

REŠENJE JE U PRIRODI – SMRDIBUBE

Za svaki problem u bašti rešenje nalazim u prirodi. I to ne samo među divljim biljkama već se okrenem oko sebe i rešenje pronalazim u bašti. Takvo znanje je najveća vrednost koju imam.

Godinama istražujem resurse jer mi nije bilo prihvatljivo da za svaki problem u bašti ili voćnjaku rešenje tražimo u poljoprivrednim apotekama. Šta je sa vascelom prirodom? Šta je sa znanjem naših predaka?

Kao što nestaju stare sorte voća i povrća, tako nestaje i njihovo znanje. Iako znam da je današnji čovek jako zauzet i da stalno žuri, pa u skladu s tim se gotovi preparati iz apoteke čine kao brzo rešenje, zapravo je mnogo brže uspostaviti samoodrživu baštu

u kojoj se problemi rešavaju sami. Put do takve bašte ne ide preko gotovih preparata iz apoteka, posebno ne preko hemije.

Ako uzmemo u obzir da je proizvodnja vlastite hrane neophodnost, a ne hobi, važno je izdvojiti svoje vreme za prepoznavanje resursa jednako kao što se izdvaja vreme za učenje jezika, pripremu poslovnih projekata, biznis plan. Mislim da je baštovanstvo sastavni deo „imidža“ svakog iole kulturnog čoveka koji misli o prirodi i svom zdravlju. Uspešna osoba na svim poljima uz sebe bi trebalo da ima makar jednu malu baštu koja će pokazati svestranost ideja i čvrstinu duha.

Ove sezone je problema u mojoj bašti jako malo, a svake sezone ih je manje. Prirodni ciklusi postaju sve stabilniji, a lanac predatorstva čvršći. I upravo zato najmanje vremena ulažem u samu zaštitu, ali zato puno ulažem u sisteme zaštite koji se postavljaju na vreme. Imam višegodišnje sisteme koji su ključni jer se u njima nalaze gnezda važnih predatora – predatorske grinje.

Ako se bašta zaorava svake sezone ruše se kuće ključnih predatora za sve probleme u bašti. Trebalo mi je vremena da naselim predatorsku grinju, da joj obezbedim dovoljno bankara. Zato u bašti nema grinje, a crveni pauk je samo na jednom suncokretu. Sistem radi, sistem štiti.

Dok snimamo, puno pričamo upravo o resursima i postavljeno mi je pitanje koliko brzo u bašti mogu da pronađem rešenje za problem smrdibuba. Okrenula sam se oko sebe i pokazala na tri biljke koje su se našle u mojih 5 kvadratnih metara. Nisam morala čak ni da napravim puno koraka da bih našla prirodni odgovor na taj problem.

Seme korijandera – šaka semena stavi se u 500 ml vode, pa se sve lepo izblenda. Procedi se i biljke se prskaju nerazređenom tečnošću. Sadrži Linalol, Alfa pinen, Kamfor i oni su snažni repelenti.

Glavica crnog luka – isecka se u 500 ml vode pa se sve lepo izblenda, procedi i prska nerazređenom tečnošću. Sadrži Propanetiol – S oxid, Tiosulfinate, Kvercetin i osim što su u pitanju repelenti obnavljaju oštećenja na biljkama.

Seme peršuna – šaka semena stavi se u 500 ml tople vode i izblenda. Procedi se i nerazblaženom tečnošću se tretiraju biljke. Ovo je ujedno i efikasan preparat protiv kukuruzne sovice. Sadrži Apiol, Miristicin, Limonen koji imaju insekticidno, antimikrobno i fungicidno dejstvo- odbijaju insekte, zaceljuju rane i sprečavaju razvoj gljivica na ranama.

Od biljaka koje sam upotrebila dve su sezonske, posejane u proleće, a jedna je prošlogodišnja. Ona je ujedno i učestvovala u sistemu zaštite jer je privukla na sebe važnog i korisnog predatora, a to je prugasta stenica.

A ako bi vam bilo korisno da imate sve za prirodnu zaštitu na jednom mestu, sve ono što već 15 godina istražujem i što je pomoglo meni i mnogim baštovanima da uspešno štitimo svoje biljke potpuno prirodnim metodama tokom cele godine...

Još uvek je dostupan Paket Prirodna Zaštita Bašte, a šta se sve nalazi u njemu možete da vidite na ovom linku: <https://tragbiljke.com/paket-prirodna-zastita-baste/>

Svet oko nas je čudesan i ako mu damo šansu, pustimo ga u svoj život, otvaraju nam se nova vrata saradnje sa prirodom za koja nismo znali da postoje. I mene je nekada zbunjivala rečenica „Pusti prirodu da radi svoj posao“. Nisam znala kako se to radi. Nisam znala kako da je pustim. Zapravo je to mnogo jednostavnije i spontano je –

samo posmatraj, ne istrebljuj, izučavaj resurse i priroda će se sama postarati za ostalo.

AKTUELNI PROBLEMI U BAŠTI

Ovu nedelju pratio je toplotni talas, a tada su nam i predatori malo tiši. Vrlo sporadično baštovani su prijavljivali grinju, buhače. Buhači se uskoro povlače i pre toga se roje i mogu da naprave štetu na kulturama na kojima se zateknu. Iako najviše vole familiju kupusarica buhači su ove nedelje desetkovali tikvice, boraniju i krastavce. Kada ih vidite da se u rojevima nalaze na biljkama, vi se uplašite da sa njim gubite biljku, ali zapravo svi insekti se roje pre odlaska na spavanje. Njihov ciklus u bašti se završava. Na vama je da ispirate biljke redovno jer buhači ne vole vlažne listove.

Toplotni talas je izazvao probleme u voćnjaku pa je na voću primećen toplotni stres. Ako voćka naglo gubi lišće, izgleda kao da se naglo suši, verovatno nije dovoljno zalivena i doživljava toplotni stres. Voće se zaliva na 10 dana. To je neophodno kako bi opstalo na vrelom talasu.

U bašti je pojačana vršna trulež i viroze. One se pojavljuju kada je biljkama nizak imunitet što je očekivano na toplotnom talasu. O virusima (konkretno Mozaiku) pisala sam u jednom od prethodnih Nedeljnika. Preporučujem da uživajte u ovom periodu koliko god vam ove reči bile čudne. Sada će nam dozreti najveća količina paradajza, biljke trpe, ali će preživeti (mnogo teže mi podnosimo od njih). Nakon ovih vrelina kada krenu kiše i vlage pojaviće se masovno i predatori, pa nas očekuju i veći problemi u bašti. Eto svako zlo za neko dobro što bi rekao naš narod.

Svake sezone imamo nekoliko toplotnih talasa i priroda se nakon njih s lakoćom oporavi, a mi zaboravimo da su se desili jer beremo pune korpe plodova čudeći se (uvek iznova) koliko je biljni svet moćan.

U ŠETNJI S GOROSTASIMA BY JESS

Tekst napisala Jasmina Nenadić, Učionica Kontinent 1, admin Platforme.

Priče o lekovitom bilju – *Hypericum perforatum* L.

Kad porastem želim da postanem travar!

Dok pokušavam da shvatim tu nepravdu zbog čega čoveku nije dovoljno 2 h sna dnevno za optimalno funkcionisanje i zašto dan ima samo 24, uviđam da, od ovih nekoliko biljaka kojima smo samo zagrebali površinu okeana zvanog "lekovito bilje", nisam među prvima pisala o kantarionu. Kao hladnim tušem da sam samu sebe polila. Međutim, toliko je tih najvažnijih, prvih među prvima, da mi je gotovo nemoguće napraviti, takoreći, rang listu, kojom bih se vodila i sama, pa i vi sa mnom,

u ovim šetnjama u koje sam se upustila iz čiste zadivljenosti malim biljkama, a velikim operativcima.

Kantarion me asocira uvek na jednu sliku, filingranskim detaljima urezanu u sećanje. Stara strina, Draga, nekada ispravljenih leđa, ponosna, sada uvek pognuta, i gostinska soba koja miriše na dunje i sušene trave. Beli čaršav prostrt preko kreveta i na njemu hrpa kantariona. Krevet je prazan, na njemu dugo već niko nije zanoćio, na njemu su sada samo biljke. Soba je hladna, greje se samo ako dođu gosti na konak. Deca koju je gajila sada biju svoje bitke, daleko su, u tuđem svetu, među tuđim ljudima. Njen kućni prag pređe samo poštar, i tek ponekada, neko od dalje rodbine kada navrati, onako usput, kada se sete da ona postoji. Jesu li granice samo linije na karti, ili je tu nešto mogo više od toga, nešto što nam steže grudi i veže ruke, zbog čega nam preci umiru u samoći i tišini?

U starom kredencu belo, izubijano lonče “made in Yugoslavia” i svega 5 čaša. Gledam čaše, dobar format, ne preduboke i ne preuske. Vidim da se jedna koristi stalno. Pitam mogu li hranu koju sam donela smestiti u frižider, otvaram ga i ostadoh zatečena, zbunjena, pitam samu sebe šta sam uopšte i očekivala da vidim. Izlazim napolje, krenuh iza kuće, tražim baštu. Nekako mi je trebalo da je ugledam, da postoji, da vidim njene stare pune ruke kako iznose iz nje mnoštvo plodova. Bila bih spokojnija. Vidim nekoliko kupusa, par strukova paradajza, kopar, jako dobar luk (kako ona kaže kapulu), malo češnjaka, peršun i svega 2 tikvice u ćošku. Ručno opravih tikvice da ona praznina u frižideru ne potraje još dugo. Krompir joj je sejao komšija na drugoj njivi, ali su joj svinje digle više od pola. Kaže, dok joj je čovek bio živ znao ih je puškom rasterati. Sada ima samo pušku, ali od nje nikakve vajde. Operisala je kuk, hvali mlade doktore i priča o njima kao o svecima. Shvatam da je život nije milovao kad je toliko zahvalna na toplom ručku, svežem hlebu i čistoj posteljini. Ona je preživela rat i sahranila mnogo bliskih. Odvezoh je do komšinke koju kaže nije videla pola godine – niti ona može hodati do komšinke, niti komšinka do nje. Posedoše tako nepuna 2 sata, nisam ih htela požurivati. Razmišljam šta bih sve izabrala da ispričam prijatelju nakon pola godine neviđanja, a da to sve smestim u sat vremena, potom se prenem i shvatim da je njena svakodnevica vrlo konstantna, gotovo bez oscilacija i skoro uvek predvidiva. Bih slobodna da komšinicu pozovem na ručak, jer videh da su se obradovala jedna drugoj, a kako i ne bi kada osim veprova i divljači čoveka gotovo i ne sretnu. Kažem da ću nešto spremiti i da bismo volele da nam se pridruži. A moja Draga reče: ima malo krumpira i 2 paradajza u frižideru. Ustadoh u kuću po vodu, ne bih željna vode već sam tražila ćošak da se isplačem. Sređih se, izađoh natrag, a Mileva (komšinica) već beše spremila kesu sa svojim darovima iz bašte. Preuzeh je uz sve moguće počasti i hvale, jer to zaista i zaslužuje, sa namerom da i Mileva danas bude u glavnoj ulozi.

Pripremih meso, ispekoh krompir u začinima, spravih salatu, priloge, izvadih Dragin hleb iz pećnice. Miriše na život, na kuću, na selo, na njenu samoću i sve što je nekada bilo, a čega više nema. Izvinjava mi se Bog zna kako što nema salvete. Kaže da ne zna šta će sa toliko hrane i da će puno ostati, da ne može sama pojesti. Upacovano meso smestih po kesama u zamrzivač, od ostatka ispečenog napravih mućkalicu, podelih u par porcija pa opet u zamrzivač. Ona uporna da hranu spakujem ja i ponesem, te zašto sam se trošila, njoj ne treba toliko, buni se što oprah sudove. U ruke mi gura kesicu češnjaka, kaže “posadi kad imaš baštu, vidim da ti se sviđa”. Iz svoje male bašte je izvadila nekoliko glavica i daje ih meni. Iz svog nemanja deli meni, valjda da umnožim tu ljubav, te vredne, stare ruke koje je sada polako izdaju, kičma je boli, a i

ona posustaje. Svoje dece nije imala, ali je uvek sačekivala i ispraćala tuđu. Vraća se sa praga i nudi mi kantarion: Treba li ti?? Veli “dobar je za stomak”, a ja joj rekoh da ću joj sledeći put doneti melem od kantariona i gaveza, jer je bole zglobovi. Nije znala za šta je dobar gavez.

Mahala sam joj dugo kad smo odlazili, pitajući se da li ću je do kraja godine videti još jednom. Svo vreme mi je pred očima prizor gomile kantariona preko kreveta i soba koja miriše na trave. Od tada, svaka soba se meri prema ovoj.

Gospina trava/zelje, Bogorodičina trava, Vražji beg (kakva maestralnost i dovitljivost našega naroda), gorac, gorčan, žuta metlica, zvončac, ivančica, krvavac, trava od poseka... - sve su to različiti nazivi za istu biljku – kantarion. Zagazili smo u avgust i otuda moj žal što ovo nisam pisala ranije, pritom najviše misleći na one ljude koji o lekovitim, samoniklim biljkama ne znaju ništa ili veoma malo, dok se za vas ostale, iskusne veterane ne brinem, vi već sigurno imate spremne te posude sa crvenim tekućinama na svojim prozorima. Ipak, uvek sam sklona da verujem da za znanje nikada nije kasno i da je baš sada, u datom trenutku, pravo vreme za sve.

Kantarion cveta najintenzivnije i najmasovnije u junu i julu. Međutim, nije nemoguće naći ga sporadično i u avgustu, jer sve to zavisi od mikroklimata, nadmorske visine i drugih faktora. Nakon Sv. Ilije (u par dana nakon 02.08.) našla sam ga na planini, na negde oko 1400 mnv, u različitim fazama cvetanja, a i u nižim poredelima sporadično, na Kosmaj u okolini Beograda. Dakle, nije još sve izgubljeno za ovu sezonu. Na mojim policama je druga tura kantarionovog ulja. A sada, da se bacimo na nešto konkretnije o njemu, šta kažu nauka i narodni travari?

U narodu je kantarion od davnina poznat kao lek za mnoge boljke. Koristi se na različite načine u zavisnosti od toga šta je potrebno lečiti: kantarionovo ulje (macerat) koristi se za ubode, poderotine, posekotine, opekotine, za zarastanje rana, čireve, hemoroide, kao antiseptik i za masiranje desni i upaljenu sluzokožu usne duplje. Neki ljudi koriste ulje za masažu kako bi umanjili bolove izazvane reumatizmom i gihtom. Kada su u pitanju opekotine, tretiranje kantarionom u vidu melema ili pak samo uljem je vrlo učinkovito, ali nasuprot tome, nakon njegovog korišćenja nije preporučljivo izlagati se suncu zato što njegovi sastojci povećavaju osetljivost kože na sunčevo zračenje, te možete dobiti nova oštećenja kože i opekotine. Ljudi često, iz nekog razloga, mešaju ova dva pa se tako sigurno sećate bar jednog letovanja gde se na plažama masovno prodavalo kantarionovo ulje za sunčanje. Dakle, nakon mazanja kantarionom ili pijenja ne izlažite se suncu.

Za unutrašnju upotrebu koristi se u formi čaja (od osušenog nadzemnog dela biljke), suvog (standardizovanog) ekstrakta, tinkture i konzumira se kantarionovo ulje, a sve u svrhu smanjenja bolova u želucu, upale želudačne sluzokože, protiv dijareje (smanjuje grčeve i olakšava probavu), crevnih glista, glavobolje, nesanice, menstrualnih tegoba, malokrvnosti, za čišćenje krvi i regulisanje noćnog mokrenja. Koristi se kao podrška ženama u borbi protiv vaginalnih infekcija izazvanih gljivicama, u tu svrhu se spravljaju vaginalete na bazi kantariona. Richard Willfort kaže da se ulje od kantariona oralno uzima tako što se 10-15 kapi nakapa na pola kašičice vode (bolovi u stomaku i probavnom traktu, noćno mokrene kod dece i odraslih, nakupljeni sekret u plućima).

Kantarion u sebi sadrži: etarsko ulje, smole, tanine, hipericin (zbog njega otpušta crvenu boju) i pseudohipericin, hiperforin, flavonoide, holin, karotenoide, vitamine C i E, aminokiseline, fenole...

Ljudi od nauke su još od antičkog doba veoma cenili kantarion, o njemu je govorio Dioskurd, Galen, Plinije Drugi, kasnije Paracelsus i Sebastian Kneipp, kao i mnogi drugi. Savremena nauka je potvrdila učinkovitost kantariona u lečenju mnogih oboljenja i o tome postoji nemali broj naučnih studija. Najčešći predmet istraživanja bio je uticaj kantariona na lečenje depresivnih poremećaja i njegovo antimikrobno dejstvo u tretiranju rana i povreda. U prvim je potvrđena njegova efikasnost u lečenju blage do umerene depresije, podjednako kao kod upotrebe sintetičkih antidepresiva, s tim što su i nuspojave prilikom njegove upotrebe ređe u odnosu na upotrebu sintetičkih lekova. U drugim studijama je potvrđeno njegovo antimikrobno dejstvo na različite patogene mikroorganizme i sposobnost da ubrzava epitelizaciju, zacelivanje i smanji bolove kod različitih oštećenja tkiva. Sve te rezultate i naučne studije imate dostupne na internetu.

Ono na šta nauka upozorava je da sastojci kantariona utiču na rad jetre, tačnije ubrzavaju njen metabolizam, i to tako što hiperforin iz kantariona aktivira receptore koji su odgovorni za proizvodnju određenog enzima i proteina jetre. Taj enzim i protein metabolišu veliki deo lekova sa farmaceutskog tržišta, pa njihovim "forsiranjem" dolazi do brže razgradnje i izbacivanja lekova iz organizma. Prostim jezikom rečeno, kantarion čisti jetru od lekova pre nego što oni i počnu da deluju. Takođe, dokazano je da kantarion utiče na povećanje nivoa serotonina u mozgu, pa se u slučaju korišćenja antidepresiva koji služe u istu svrhu, možete predozirati "hormonom sreće". Deluje primamljivo, je l'? Ipak, šalu na stranu, nemojte kantarion uzimati na svoju ruku bez konsultacije sa lekarom, ukoliko ste pod bilo kojom terapijom usled nekog hroničnog oboljenja.

Kantarionovo ulje (macerat) pravite tako što u suhu i sterilisanu posudu stavite cvetove sa što manjim udelom drški (jer se u njima ne nalaze lekovite materije) i prelijete ih hladno ceđenim uljem, nikako rafinisanim. Najčešće se u ovu svrhu koriste suncokretovo i maslinovo. Moje je iskustvo da ulje mora da odstoji 2 meseca na suncu, a već nakon par nedelja ulje će početi da dobija prepoznatljivu crvenu boju! Kantarion se u ovu svrhu ne koristi osušen, već svež (što je izuzetak u odnosu na macerate od drugih biljaka). Međutim, narodni travari su podeljeni: jedni kažu da se može odmah ubran prelivati uljem, a drugi da se ostavi 1 dan da odstoji u hladu i tako malo otpusti vlagu, da se "prosuši", ali nikako da bude potpuno suv. Ja sam praktikovala do sada ovu drugu opciju i nisam imala primedbe. Nakon što "odleži" svoje, ulje sipajte u tamne posude/boce i sklonite sa svetlosti. Ako želite melem dodajte u njega malo pčelinjeg voska, zagrevajte na najlaganijoj temperaturi, pazite na ulje, ono se ne sme izlagati previsokim T. Čim primetite da se vosak topi sklonite posudu sa šporeta i mešajte dok se potpuno ne ugradi u ulje.

Svima vama želim mirisne sobe pune bilja i neke naborane, žuljave ruke i povijena leđa koja će vam ćutke govoriti o nekim malim, a velikim stvarima. Čuvajte svoje stare u svojoj sadašnjosti više nego u svojim sećanjima.

Dobro otvorite oči i pogledajte malo niže, dole žive gorostasi!

Počela je setva julskog rasadnika za sve klimatske zone. Na primorju je to spojen majski i julski rasadnik. Ti rasadnici su neophodni za postavku jesenje zone i zimske bašte. Iako vam se sada čini da je zima daleko, borite se da održite i ovu baštu, uložite mali napor jer će se trud višestruko isplatiti.

Datume u kalendarima sam izmenila zbog toplotnog talasa (te izmene ste dobili u nekoliko prethodnih Nedeljnika), ali sada je vreme da i pored visokih temperatura obavimo setvu jer imamo već definisane rokove za postavku jesenje zone.

Osim rasadnika radi se setve jesenjeg BU i presadnja kupusarica. Ukoliko nemate dovoljno vode savetujem da samo presadite kupusarice jer je za njih rok ograničen. Ostalo iz rasadnika (cvekla, blitva, salate, praziluk) može da sačeka. Ova sezona je jedna od boljih jer nam je donela dovoljno padavina i niže temperature onda kada su biljke razvijale koren. Suša u avgustu je očekivana i daće nam izobilje paradajza. Zato će ovu nedelju da obeleže pravi borci koji će i pored gotovo nemogućih uslova uspešno da postave jesenju baštu.

Još uvek može posaditi krompir, mrkva, peršun, pastrnjak i kopar.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Još uvek je dostupan novi Paket Prirodna Zaštita Bašte koji je kompletan alat za uspešnu prirodnu zaštitu bašte.

Omogućiće vam da:

- prepoznate problem na vreme
- prepoznate korisne predatore
- odaberete prirodno rešenje (recept ili metodu odbrane iz Zbirke sa 200 recepata)
- reagujete na vreme i sačuvate plodove

Paket nema rok trajanja, možete zauvek da ga koristite i ostaje zauvek u vašem vlasništvu.

Više informacija možete da pročitate ovde:

<https://tragbiljke.com/paket-prirodna-zastita-baste/>

Ako bi vam bilo korisno da vam budem kolektivni mentor, ulazak u našu Učionicu, odnosno našu celu Zajednicu, je otvoren za avgust.

Zato ako mislite da bi vam pomoglo da imate mene kao svog mentora, kome možete da postavljate pitanja u Učionici, ali i da učite iz pitanja drugih baštovana, kao i da učite iz edukativnog sadržaja koji se nalazi u Čitaonici...

Prijava se vrši preko naše web-stranice popunjavanjem jednostavne ankete. Nakon popunjene ankete kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije Viber sa dodatnim informacijama.

Za anketu kliknite ovde: <https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica/>

Sledeći Nedeljnik očekujte u naredni **četvrtak**.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim